
АНАЛИЗ НА ФОРМИРАНЕТО И ПРИЛАГАНЕТО НА БЮДЖЕТНИ ПОЛИТИКИ, ОСИГУРЯВАЩИ СОЦИАЛНО-ИКОНОМИЧЕСКОТО РАЗВИТИЕ НА АДМИНИСТРАТИВНО- ТЕРИТОРИАЛНИТЕ ЕДИНИЦИ

Проф. д.и.н. Георги Абуселидзе¹

*Държавен университет „Шота Руставели“ (Грузия),
катедра „Финанси, банково дело и застраховане“*

Резюме: Основната функция на държавата в наши дни е да поддържа баланса на макроикономическите показатели в цялата страна и да предотвратява настъпването на финансово-икономически кризи в регионите, които имат приоритетна роля за формирането на новата икономическа система в Грузия.

Обект на изследването е формирането и използването на бюджетната политика на Грузия.

Един от най-наболелите проблеми е социално-икономическото развитие на териториално-административните единици.

В резултат на изследването се доказва, че настоящият процес на радикална трансформация на икономическата и политическата система, целящ създаване на нова икономическа система и гарантиране на нейната ефективност, изисква мобилизация на огромни финансови ресурси, което е невъзможно без правилно функциониращ финансов механизъм. Това от своя страна изисква прилагане на адекватна финансова и икономическа политика. Правителството носи отговорност за осигуряване на финансово-икономическата независимост на отделите териториално-административни единици.

В заключение се дават предложения за различни форми на финансови механизми и лостове, които правителството може да използва за осигуряване и поддържане на териториален интегритет.

¹ E-mail: george.abuselidze@bsu.edu.ge / abuseri@mail.ru

Ключови думи: фискална политика, държавен и местен бюджет, междуправителствени отношения, форми на финансови механизми, Грузия.

JEL: E62, H61, H72, H75, H76, H77

* * *

Въведение

Фискалната децентрализация и предоставяне на правото да събират данъци и да формират собствени бюджети на органите на местното самоуправление, беше една от най-важните реформи в много развиващи се страни. Основен аспект на политическата децентрализация е предоставянето на фискална автономия на местното самоуправление.

Разпределението на правомощията между правителството и органите за местно самоуправление все още е предмет на активна дискусия в много страни. Една от основните цели на реформата за фискална децентрализация е да се осигури ефективно изразходване на обществените ресурси и предоставяне на органите за местно самоуправление на достатъчно финансови средства за изпълнение на техните правомощия.

В съвременните условия, в които Грузия предприема структурни реформи за преход към европейски модел на управление, е много важно да се разработи стратегия за развитие на общините, която да осигури социално-икономическото им развитие и да повиши тяхната конкурентоспособност.

Поради тези причини е актуално да се изследва влиянието на бюджетната политика върху социално-икономическото развитие на териториално-административните единици.

1. Методология на научното изследване и обзор на научните публикации по темата

Обект на изследването са бюджетните приходи и разходи на териториално-административните единици, изчислени по данни от документа за основни данни и насоки (ОДН)².

² Документът за основни данни и насоки (basic data and directions document (BDD)) заменя практиката на периодичните (петилетни и т.н.) планове за икономическо развитие в Грузия през 2006 г. Този документ съдържа статистически данни за фискалните резултати през предходната година, плана за изпълнението на бюджета за следващата година и стратегията и приоритетите на правителството за следващия планов период. Бел. пр.

Един от най-големите проблеми е, че планираните показатели за оценка на бюджета са твърде общи и не позволяват ефективна оценка на резултатите.

Целта на настоящото изследване е да се анализира разпределението на бюджетните приходи между централните и регионалните власти и да се определят типичните недостатъци на действащата система за разпределение на бюджетните средства, което възпрепятства създаването на стабилни финансови бюджети на териториалните единици и тяхната финансова независимост, както и да се докаже необходимостта от подобряване и нормиране на тези бюджетни отношения и да се изведат подходящи предложения и препоръки в това отношение.

Резултатите от прегледа на съществуващата литература по въпросите на развитието на териториалните единици показват, че подобни изследвания са правени само за въпроси, отнасящи се до специфични особености и проблеми, свързани с бюджетната политика, които се разглеждат главно в контекста на ускоряване на икономическия растеж (Kline & Moretti, 2014; Gottlieb & Glaeser, 2008; Newmark & Simpson, 2014; Seliverstov, 2014; Busso, Gregory & Kline, 2013; Becker, Egger & Ehrlich, 2017; Skliar, 2011), както и от гледна точка на развитието на междубюджетните отношения, регионален бюджет или развитие на бюджетната политика в чужбина (Ehrlich & Seidel, 2018; Glaeser & Summers, 2018; Rodriguez-Pose, 2018; Khanduev & Tsydenmunkuev, 2007; Blöchliger и др., 2007; Kliyanenko & Grechana, 2013, 2004; Demydenko, 2012). Съществуващите публикации включват различни концепции, идеи и предложения относно регионалното разделение, правата на заинтересованите страни и разпределението на правомощията между централните, регионалните и местните власти. Проблемите, свързани с регулирането на трансферната политика, са разгледани главно в контекста на регулирането на бюджетните системи (Henkel et al., 2018; Sluhay, 2012).

Изследването се позовава на различни методи (количествен качествен, статистически, синтетичен, компонент и сравнителен анализ) и практически подходи, използвани за проучване на бюджетните отношения и бюджетната политика от грузински и чуждестранни икономисти. Тя се основава на действащите закони и наредби в Грузия и поспециално на Националното статистическо бюро на Грузия, министерствата на икономическото развитие и на финансите, Националната статистическа служба на Грузия, Парламентарната комисия по финанси и бюджет и други свързани с нея отдели.

2. Резултати от изследването

Понастоящем централното правителство на Грузия предприема някои мерки за насърчаване на икономическата независимост на териториалните единици. Неговата основна цел е да запази макроикономическите пропорции в цялата страна и да избегне финансовата и икономическа криза в региони, които имат приоритет при формирането на новата икономическа система в Грузия.

Настоящият процес на радикална трансформация на икономическата и политическата система в Грузия и въвеждането на нова и по-ефективна икономическа система изисква мобилизирането на огромни финансови ресурси, което е невъзможно без правилното функциониране на финансовия механизъм. Това от своя страна изисква приемане на адекватна фискална политика.

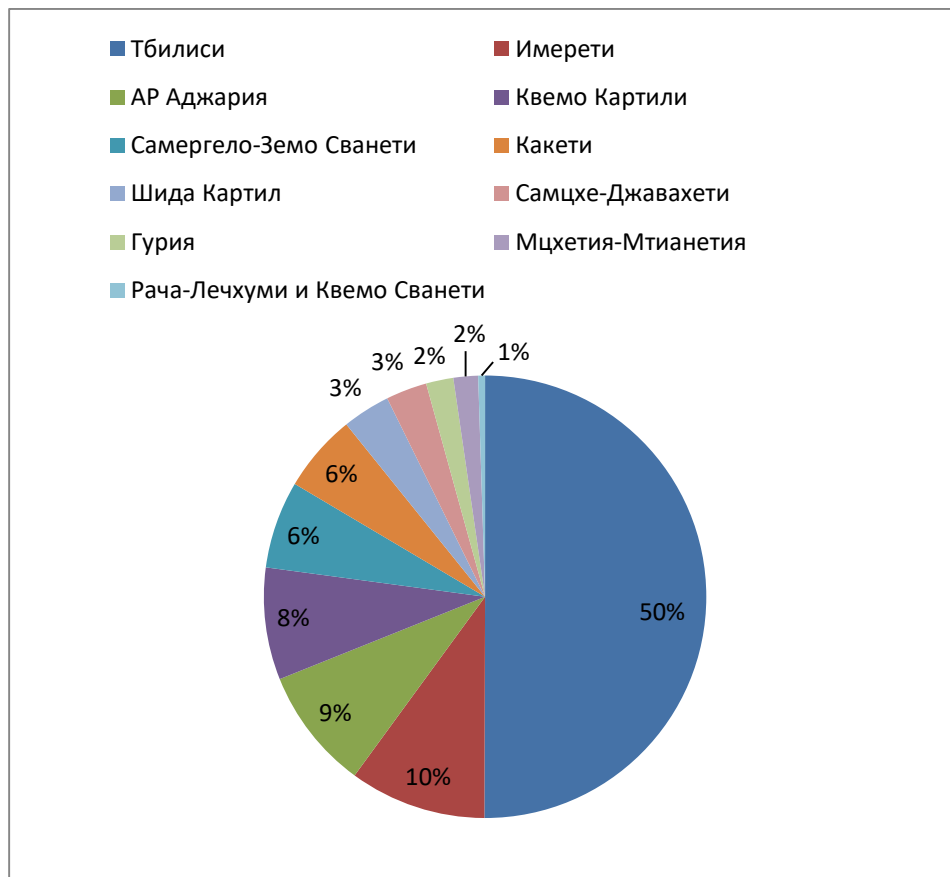
Целта на всяка бюджетна система (национална или федерална) е да осигурява икономическа ефективност, политическа стабилност и социална справедливост. В противен случай се формират условия за неоптимално разпореждане с бюджетни средства, което води до нарастване на инфлацията, увеличаване на безработицата, недостиг на квалифициран персонал, засилване на проблемите на бюджетните организации и т.н.

Фискалната политика на Грузия е сложен и все още нерешен макроикономически проблем.

Развиващият се характер на постсоциалистическите страни определя ролята и значението на бюджетите на териториалните единици. Ето защо правителството трябва да приеме адекватна политика за използване на бюджетните приходи и разходи на различните териториални единици за подобряване на икономическото, политическото и социалното положение в страната и евентуално гарантиране на нейната реална икономическа и политическа независимост.

Бюджетните дефицити и излишъци на много грузински териториално-административни единици, като Кахетия, Имерети, Самгрело-Земо Сванети, Шида Картли, Гурия и Мцхета-Мтианети, ясно показват, че при планирането и формирането на бюджетите се използват грешни прогнозни данни. Изчисленията, базирани на Документа за основни данни и насоки, понякога не съответстват на реалния потенциал на икономиката на страната. Показателите за оценка на бюджетния резултат в програмния документ са твърде общи и не позволяват ефективна оценка на резултатите. Това се доказва от отчетения брутен вътрешен продукт на териториално-административните единици по видове икономическа дейност. През 2017 г. брутният вътрешен продукт (БВП) на Грузия по текущи цени възлиза на 15 138,6 милиона щатски долара. Най-голям дял

от БВП по региони е отчетен в Тбилиси (50,1%), следван от Имерети (10,0%), Аджария (8,9%), Квемо Картли (8,2%) и Самегрело-Земо Сванети (6,4%) (Фигура 1).

Източник: Националното Статистическо Бюро на Грузия

Фигура 1. Структура на brutния вътрешен продукт по региони за 2017 г.

Най-голям дял в добавената стойност на Тбилиси има търговията (27.4%), следвана от транспорт и съобщения (14.8%) и строителство (13.7%). В Имерети основните сектори са промишленост (17.2%), селско стопанство (12.9%) и публична администрация (12.2%), а в Аджария (третият регион на Грузия по отношение обема на добавената стойност) основните сектори са строителство (16.0%), търговия, ремонт на автомобили, стоки за лична употреба и домакински стоки (12.2%) и транспорт и съобщения (8.8%). В Квемо Картли преобладават секторите

промишленост (37.2%), селско стопанство (17.9%) и публична администрация (7.1%).

Диспропорциите в икономическото развитие на отделните региони са особено вредни по време на криза, което води до рязко увеличаване на социално-икономическите различия между относително големите и по-малките административно-териториални единици в страната. Различията в приходната част на техните бюджети се дължат на много фактори, най-важният от които е липсата на реални сектори на икономиката (Reshina & Vocish, 2011).

Състоянието на местните бюджети не може да осигури социално-икономическо развитие на отделните градове, общини и т. н. Очевидно е, че бюджетните приходи и разходи на Грузия се планират без предварителен анализ на текущите и очакваните показатели за финансово-стопанските дейности и без експертна оценка, тъй като все още не е създадена система за анализ и планиране на бюджетните приходи. В “Плана за развитие” на страната макроикономическите параметри и програмата за социално-икономическо развитие се определят формално. Контролът върху приходите и разходите, извършван от финансовите и данъчните власти, се счита за неефективен. Бюджетните показатели не отразяват напълно действителното състояние на страната. Бюджетните приходи не оказват никакво влияние върху социално-икономическото положение на териториалните единици (Таблица 1).

Таблица 1

Приходи в местните бюджети по години

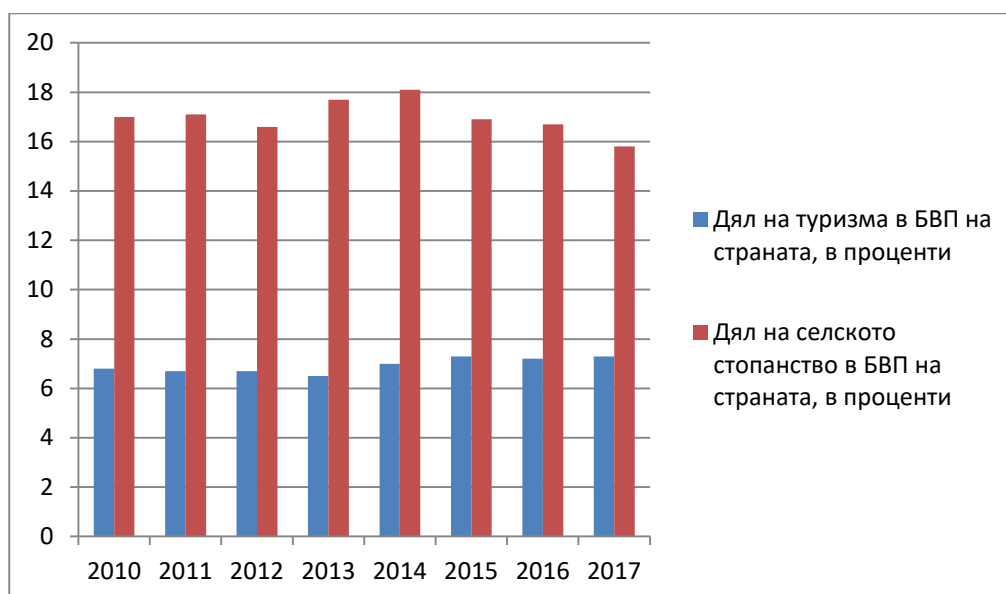
Приходи в местните бюджети			
Година	2016	2017	2018
Община	милиони щ.д.	милиони щ.д.	милиони щ.д.
Тбилиси	298 870,7	315 925,4	312 287,9
Батуми	49 948,7	62 196,3	58 162,0
Рустави	16 123,0	15 092,3	16 013,3
Кутаиси	25 850,0	24 716,9	23 597,4
Боржоми	8 018,4	8 595,8	7 551,5

Заб.: по данни от Министерството на финансите на Грузия. Изчисленията са на база следните валутни курсове GEL/USD по години: 2016 г. 2.4-1, 2017 г. 2.5/1, 2018 г. 2.66/1

В Таблица 1 са посочени бюджетните приходи на няколко общини в Грузия. Очевидни са разликите между бюджетните приходи на най-голямата община и останалите, както и между по-малките общини, което се дължи на следните причини:

1. Бюджетна политика на конкретната община;
2. Различни системи за управление;
3. Различни източници на приходи в бюджета (туризъм и селско стопанство (вж. Фигура 2), промишленост, услуги и т.н.).

Въпреки нарастването на приходите в някои общини, намаляването им в други е много лошо както за общините, така и за икономическия растеж на страната.

Източник: Собствени изчисления на автора по данни от Националното статистическо бюро на Грузия

Фигура 2

Според Колодко (Kolodko, 1999) „това важи за всички икономически системи, за страни с различна степен на интензивност на икономиката и различни нива на БВП и специфична институционална организация, така че е валидно в пълна степен и за икономиките в преход. В страни, в които правилата преди това са били фундаментално различни от настоящата постсоциалистическа нормативна уредба, въвеждането на

нови правила за поведение на стопанските субекти изисква още по-интензивна и по-целенасочена държавна намеса, отколкото в други страни."

Основната мярка, която правителството трябва да предприеме, за да увеличи темповете на растеж на БВП, да намали безработицата и да подобри стандарта на живот, е да подпомогне развитието на индивидуални (отделни) приоритетни сектори. Специално внимание трябва да се обърне на подобряването на бизнес средата, тъй като тя е основно условие за развитието на селското стопанство на страната. Именно този сектор има решаващо значение за нейното комплексно икономическо развитие. В момента предприемачите в този сектор срещат редица трудности, които са свързани не само с началния етап на развитие на икономиката, но и с излизането ѝ от дълбоката депресия, причинена от политически, социални и икономически катаклизми (Abuselidze, 2018). Икономическата мощ на държавата зависи от успешната дейност на частните предприемачи. От своя страна частният бизнес се нуждае от „гориво“ – финансиране, достъпно чрез капиталов пазар, който да е напълно независим от банковото финансиране (Abuselidze 2018, стр. 1930).

Това може да се постигне чрез схеми за разпределяне на правомощия между различните нива на управление и създаване на всеобхватна многостепенна фискална система. Следователно политическото и административното законодателство на страната, регулиращо икономическото ѝ развитие и нейната икономическа, финансова и социална политика, трябва да има подчертано регионален фокус. Според някои автори (Abuselidze & Slobodyanik, 2018) за това са необходими диференцирани подходи в областта на бюджетирането, данъчното облагане, кредитирането, подкрепата за бизнеса, развитието на промишлеността и селското стопанство, заетостта, здравеопазването, образованието, външната търговия, регионалните и националните пазари.

Гореспоменатите цели за подобряване на регионалната данъчна система следва да бъдат подкрепени с теоретично обоснована стратегия за регионални структурни реформи, с която да се постигне ефективност на дейностите на производствено-икономическите комплекси и различни видове предприятия и да се създадат специфични регионални структури (Ishina, 2012).

Като цяло разпределението на богатата се регулира със следните методи (Abuselidze, 2013):

1. Предоставяне на услуги на държавата и общините.
2. Държавно и общинско субсидиране.
3. Обществени (държавни и общински) поръчки.

4. Регулиране на предлагането посредством данъци и парично-кредитни инструменти.

Грузия е една от най-уникалните държави в света по отношение на разнообразието от климатични условия. Този факт обаче от своя страна влияе върху развитието на различните сектори на националната икономика и икономиката на отделните региони. Ето защо правителството може да използва местните финанси като инструмент за подпомагане на социалното и икономическо развитие на най-слабо развитите поради своята специфична история и природни условия териториални единици (Abuselidze, 2018).

Фискалната политика играе важна роля в осъществяването на регионалната политика на териториалните единици, като предоставя финансови ресурси на онези териториални единици, които изостават от средното ниво на развитие на страната поради своето местоположение, природни условия или други обективни причини. Централното правителство е длъжно да подпомага такива териториални единици в рамките на предварителната програма. Предоставянето на обществени блага само от органите на централната власт е свързано със значителни разходи поради единния подход към всички области (в някои области ще има прекомерно предлагане на обществени блага, докато в други доставките ще бъдат недостатъчни) (Oates, 1972; Tanzi, 1996). Децентрализираният процес на вземане на решения дава възможност за оценка на различни решения и насърчава обмена на най-добри практики. В този случай е от съществено значение, прехвърлените правомощия на местните власти да бъдат адекватни на техния капацитет и резултатите, които те могат да постигнат (Bahl, 1999; Khaleghian, 2003). За тази цел следва да се създадат специални органи под формата на комитети и отдели. Такива комитети, например, съществуват в Германия и включват в състава си министрите на икономиката и на „земеделието“. Комисията ежегодно одобрява програмите за регионално развитие и определя сроковете за тяхното изпълнение. В някои скорошни публикации (Glaeser et al. (2008), Austin et al. (2018) и Rodriguez-Pose (2018, стр. 189-209)) тези политики се обсъждат в контекста на нарастващата популярност на популистките партии в изоставачите региони. В други публикации (Blöchliger et al. (2007)) се прави преглед на фискалните изравнителни схеми и оценка на общия фискален обем на страните от ОИСР. Обемът на фискалното изравняване омаловажава традиционните политики за регионално развитие в Германия.

В обобщение може да се каже, че е невъзможно да се постигне социално-икономическото развитие на териториалните единици без подобряване на финансовите отношения, които да осигурят изравняване

нивото на икономическото развитие на отделните единици. Това може да стане чрез прилагане на диференцирани, протекционистични и проактивни регионални икономически политики в страната, като една от основните задачи е да се направи реформа на бюджетната система.

Анализът на социалното развитие в териториално-административните единици трябва да включва коефициент на ефективност на заетостта на населението (Abuselidze, 2015), който може да се изчисли по формулата:

$$Kde = 1 - \sum_j \frac{Pe + Pu}{Pea}, \quad (1)$$

където Kde – коефициент на ефективност на заетостта на населението;

i, j – обем на групи от населението според от заетостта им;

Pe – обем на населението с непълна заетост;

Pu – процент на заетите лица от населението;

Pea – икономически активно население.

Авторът е на мнение, че за да осигури правилна фискална политика, тя трябва да се основава на принципа на бюджетния федерализъм, тъй като централните и регионалните звена ще управляват своите бюджети и отговорности, като вземат предвид собствените си бюджетни приходи за формиране, одобряване и изпълнение на бюджета.

В социално-икономическото развитие на териториалните единици е важно, компетенциите на централното правителство и органите за местно самоуправление да се разделят в три групи:

1. Специални правомощия на централното правителство;
2. Въпроси, които са от правомощията на органите за местно самоуправление;
3. Въпроси, които се решават съвместно.

Също така трябва да отбележим, че въпросите, които са в сферата на специалните правомощия на централното правителство, са ясно посочени в Конституцията на Грузия, но в нея не се споменава нищо за правомощията на териториалните единици и въпросите, които трябва да се решават съвместно.

От гледна точка на автора на статията е удачно да се възприеме модел, който да определя специалните правомощия на централното правителство и на местните власти, а всички въпроси, които не попадат в тези две групи, да бъдат обект на съвместно управление.

Авторът на статията счита, че фискалната децентрализация трябва да се основава на два принципа: първият принцип е да се намали

финансовата зависимост на териториалните единици от централното правителство, което означава, че местните власти трябва да имат независими бюджети и да управляват самостоятелно своите финанси. Не трябва, обаче, да се забравя и проблемът за поддържане на икономическо равновесие, което гарантира независимостта на държавата и е ключов фактор за социално-икономическото ѝ развитие. Тази концепция е в основата на втория принцип на фискалната децентрализация, според който държавата трябва да прилага общи банкови, данъчни и застрахователни политики в рамките на своята територия, като по този начин подпомага финансово догонващото развитие на по-слабо развитите териториални единици. Въпреки че на пръв поглед тези два принципа си противоречат, това противоречие може да бъде преодоляно чрез прилагане на разумна фискална политика.

3. SWOT анализ на резултатите от изследването

Силни страни. В статията се анализират възможностите за бюджетна децентрализация с оглед на формирането и функционирането на органите за местно самоуправление. Специално внимание се отделя на принципите на разделяне на разходните отговорности, на проблема за определяне на данъчните приходи и на варианти за регулиране на вертикалните и хоризонталните неравенства в държавната бюджетна система.

Слаби страни. Изпълнението на прогнозните бюджети на общините често се обобщава на ниво национален програмен бюджет и не се анализира подробно на ниво местни бюджети, което не дава възможност да се разграничат окончателното от междинното изпълнение и да се изследват причинно-следствените връзки между финансова и нефинансова информация.

Възможности. В началото на 2019 г. бяха въведени нови ставки на ДДС. Тъй като данъкът генерира 19% от бюджетните приходи, тази промяна ще се отрази на очакваните приходи на общинските бюджети и ще създаде условия за по-високо ниво на децентрализация.

Заплахи. В някои случаи изпълнението на резултатите е несъвместимо с предварително определените целеви показатели, което прави трудно или невъзможно да се сравнят прогнозираните и постигнатите резултати. Освен това има чести промени в законодателството.

Заклучения

1. Моделът осигурява приемливо ниво на фискална децентрализация, като определя специфичните правомощия на централната и местните власти, както и бюджетните области, които подлежат на съвместно управление.

2. Доказва се, че не трябва да бъдат пренебрегвани проблемите, свързани с поддържането на икономическото равновесие, което е гаранция за националната независимост и ключов фактор за социално-икономическото развитие на страната.

3. Несъответствието между приходите на една конкретна община и приходите на всички останали общини, както и между общините, влияе отрицателно както на общините, така и на икономическия растеж на страната.

4. Вторият основен принцип на фискалната децентрализация трябва да гарантира финансовата кохезия на териториално-административните единици, като помага на по-слабо развитите единици да достигнат средното за страната ниво.

Използвани източници

- Abuselidze, G. (2013). Areas of Improvement of Finance Policy in the Process of Advancing of Upgrading the Territorial Economic Activity and Financial Capacity. *International Business Research*, 6(5). DOI: <https://doi.org/10.5539/ibr.v6n5p194>.
- Abuselidze, G. (2015). Formation of Tax Policy in the Aspect of the Optimal Tax Burden. *International Review of Management and Business Research*, 4(3).
- Abuselidze, G. (2018). Fiscal policy directions of small enterprises and anti-crisis measures on modern stage: During the transformation of Georgia to the EU. *Science and Studies of Accounting and Finance: Problems and Perspectives*, 12(1). DOI: <https://doi.org/10.15544/ssaf.2018.01>.
- Abuselidze, G. (2018). Georgia's capital market: Functioning Problems and Development Directions in Association with EU. *Journal of Applied Economic Sciences*, Volume XIII, Winter, 7(61).
- Abuselidze, G. (2018). Optimal Fiscal Policy – Factors for the Formation of the Optimal Economic and Social Models. *Journal of Business and Economics Review*, 3(1). Global Academy of Training and Research (GATR) Enterprise.

- Abuselidze, G., & Slobodyanik, A. (2018). Overview welfare in Georgia and prospects of formation of effective economic and social models. *Сучасні питання економіки і права [Modern Questions of Economics and Law]*, 2(8).
- Austin, B., Glaeser, E., & Summers, L. (2018). Saving the heartland: Place-based policies in 21st century America. *Brookings Papers on Economic Activity*. BPEA Conference Drafts, March 8-9, 2018.
- Bahl, R. (1999). *Implementation Rules for Fiscal Decentralization: International Studies: Program Working Paper. 1*. Atlanta: Georgia State University.
- Blöchliger, H., Merk, O., Charbit, C., & Mizell, L. (2007). Fiscal equalisation in OECD countries, *OECD Working Papers on Fiscal Federalism*, No. 4, OECD Publishing, Paris.
- Busso, M., Gregory, J., & Kline, P. (2013). Assessing the incidence and efficiency of a prominent place-based policy. *American Economic Review* 103(2), 897-947.
- Demydenko, L. M. (2012). The role of local taxes in the formation of revenues of local government budgets. [Rol mestnyih nalogov v formirovanii dohodov byudzhetov organov mestnogo samoupravleniya]. *Vestnik KNU im. T.G. Shevchenko. Sbornik nauchnyih trudov*. Vyipusk 70. Kiev. 2012. p. 21-23. Seriya «Ekonomika».
- Dvoyosenko, S. (2004). The problems of decentralization of development management in interaction with financial stability of regions [Problemy detsentralizatsii upravleniya razvitiem vo vzaimodeystvii s finansovoy ustoychivostyu regionov]. *Upravlenie sovremennym gorodom*. 2004. № 10-12. p. 143-152.
- Ehrlich, M. Von & T. Seidel. (2018). The persistence effects of place-based policies. Evidence from the West-German Zonenrandgebiet. *American Economic Journal: Economic Policy*, forthcoming.
- GDP and Other Indicators of National Accounts [Data file]. (2019). *National Statistics office of Georgia*. Retrieved from <http://www.geostat.ge>.
- Glaeser, E., & Gottlieb, J. (2008). The economics of place-making policies. *Brookings Papers on Economic Activity* Spring: 155-253.
- Henkel, M., Seidel, T., & Suedekum, J. (2018). Fiscal Transfers in the Spatial Economy.
- Ishina, I. (2012). Trends in Budget Capacity Building and Development. *European Journal of Business and Economics*, 4, pp. 26-28.
- Khaleghian, P. (2003). *Decentralization and Public Services the Case of Immunization*. Washington, D.C.: The World Bank.
- Khanduev, P. Z., & Tsydenmunkuev, T. C. (2007). Analysis of interbudgetary financial flows in the Republic of Buryatia in 2001–2005. *Studies on Russian Economic Development*, 18(5), 557-560.

- Kline, P., & Moretti, E. (2014). Local economic development, agglomeration economies and the big push: 100 years of evidence from the Tennessee Valley Authority. *Quarterly Journal of Economics* 129(1), 275-331.
- Kliyanenko B., & Grechana, S. (2013). Using the model of German budgetary federalism [Ispolzovanie modeli nemetskogo byudzhetnogo federalizma]. *Finansy*. 2013. № 6. p. 48-57.
- Kolodko, G. W. (1999). Ten years of post-socialist transition: lessons for policy reform. The World Bank. DOI: <https://doi.org/10.1596/1813-9450-2095>.
- Oates, W. (1972). *Fiscal Federalism*. N.Y.: Harcourt Brace Jovanovich.
- Reshina, G., & Vocish, A. (2011). Prospective budgetary planning as a basic for regional development. Peculiarities of the immovable property tax policy for sustainable development in, p. 44-49.
- Rodríguez-Pose, A. (2018). The revenge of the places that don't matter (and what to do about it), *Cambridge Journal of Regions, Economy and Society* 11(1), 189-209.
- Seliverstov, V. E. (2014). Federalism, regional growth, and regional science in post-Soviet Russia: Modernization or degradation?. *Regional Research of Russia*, 4(4), pp. 240-252. DOI: 10.1134/S2079970514040194.
- Sluhay S. V. (2012). Interbudgetary transfers in post-socialist countries: from theory to realities [Mezhbyudzhjetnyie transfertyi v postsotsialisticheskikh stranah: ot teorii k realiyam]. Monograph. Kiev.: ArtEk. 2012. p.280.
- State Budget Revenues [Data file]. (2019). *Ministry of Finance of Georgia*. Retrieved from <http://www.mof.ge>.
- Structure of Domestic Product by Regions. (2019). *National Statistics office of Georgia*. Retrieved from http://www.geostat.ge/index.php?action=page&p_id=119&lang=eng.
- Tanzi, V. (1996). Fiscal federalism and decentralization: A review of some efficiency and macroeconomic aspects, in: Annual World Bank conference on development economics. 295316. Washington, D.C.: The World Bank.

НАРОДНОСТОПАНСКИ АРХИВ

ГОДИНА LXXII, КНИГА 2 – 2019

СЪДЪРЖАНИЕ

Георги Абуселидзе

Анализ на формирането и прилагането на бюджетни политики, осигуряващи социално-икономическото развитие на административно-териториалните единици /3

Веселина Димитрова, Георги Маринов, Лино Маносперта

Развитие на нисковъглероден туризъм в Пулия: проучване на проект I. Archeo.S /17

Тодор Недев

Българската независима енергийна борса - възможности за управление на риска /33

Ивайло Маринов

Трансгранична експанзия в сектор „бързи“ кредити (проблеми и решения) /44

Юлия Неделчева

Икономически аспекти и характеристики на неравенството по възраст в новата реалност /68

РЕДАКЦИОНЕН СЪВЕТ:

Проф. д-р Андрей Захариев – главен редактор
Проф. д-р Георги Иванов – зам. главен редактор
Проф. д-р Йордан Василев
Доц. д-р Искра Пантелеева
Доц. д-р Стоян Проданов
Доц. д-р Пламен Йорданов
Доц. д-р Румен Лазаров
Доц. д-р Венцислав Василев
Доц. д-р Анатолий Асенов
Доц. д-р Пресияна Ненкова

МЕЖДУНАРОДЕН СЪВЕТ:

Проф. д-р ик.н. Михаил А. Ескиндаров – Ректор на Финансовия университет при Правителството на Руската федерация – федерална държавна образователна институция за професионално образование, Доктор Хонорис Кауза на СА „Д. А. Ценов“ – Свищов.

Проф. д-р Кен О'Нийл – Почетен професор към Департамента по маркетинг, предприемачество и стратегии на Университет Ълстер, Северна Ирландия и председател на борда на директорите на Школа за социални предприятия в Ирландия.

Проф. д-р Ричард Торп – Професор по развитие на управлението, Бизнес школа на Университета Лийдс, Великобритания.

Проф. д-р ик.н. Григоре Белостечник – Ректор на Молдовската академия за икономически изследвания, Доктор Хонорис Кауза на СА „Д. А. Ценов“ – Свищов.

Проф. д-р ик.н. Михаил Ив. Зверяков – Ректор на Одеския държавен икономически университет, Доктор Хонорис Кауза на СА „Д. А. Ценов“ – Свищов.

Проф. д-р ик.н. Олена Непочатенко – Ректор на Умански национален аграрен университет (Украйна).

Проф. д-р ик.н. Дмитрий Лукьяненко – Ректор на Киевски национален икономически университет „Вадим Гетман“ (Украйна).

Проф. д-р ик.н. Андрий Крисоватий – Ректор на Тернополски национален икономически университет, Доктор Хонорис Кауза на СА „Д. А. Ценов“ – Свищов.

Проф. д-р ик.н. Йон Кукуй – Супервайзор на докторски програми в областта на счетоводството и финансите в университета Валахия – гр. Търговище, Румъния, Доктор Хонорис Кауза на СА „Д. А. Ценов“ – Свищов.

Доц. д-р Мария Кристина Стефан – Директор катедра „Мениджмънт – Маркетинг“, Университет „Валахия“ - гр. Търговище, Румъния.

Доц. д-р Анисоара Дуика – Катедра „Мениджмънт“, Университет „Валахия“ – гр. Търговище, Румъния.

Екип за техническо обслужване:

Анка Танева – стилев редактор на български език

Ст. преп. Венцислав Диков – координатор и ръководител на екипа за превод, стилев редактор и преводач

Ст. преп. д-р Петър Тодоров – преводач и стилев редактор

Ст. преп. Маргарита Михайлова – преводач и стилев редактор

Ст. преп. Румяна Денева – преводач и стилев редактор

Ст. преп. Иванка Борисова – преводач и стилев редактор

Деяна Веселинова – технически секретар

Благовеста Борисова – графичен дизайн и уеб публикуване

Адрес на редакцията:

5250 Свищов, ул. „Ем. Чакъров“ 2

Проф. д-р Андрей Захариев – главен редактор

☎ (+359) 889 882 298

Деяна Веселинова – технически секретар

☎ (+359) 631 66 309, e-mail: nsarhiv@uni-svishtov.bg

Благовеста Борисова – компютърен дизайн

☎ (+359) 882 552 516, e-mail: b.borisova@uni-svishtov.bg

© Академично издателство „Ценов“ – Свищов

© Стопанска академия „Димитър А. Ценов“ – Свищов

ISSN 0323-9004

Народностопански архив

Свищов, година LXXII, книга 2 - 2019

Анализ на формирането и прилагането на бюджетни политики, осигуряващи социално-икономическото развитие на административно-териториалните единици

Развитие на нисковъглероден туризъм в Пулия: проучване на проект I. Archeo.S

Българската независима енергийна борса - възможности за управление на риска

Трансгранична експанзия в сектор „бързи“ кредити (проблеми и решения)

Икономически аспекти и характеристики на неравенството по възраст в новата реалност

СТОПАНСКА АКАДЕМИЯ „Д. А. ЦЕНОВ“

СВИЩОВ

Изисквания при депозиране на статии за сп. „Народностопански архив“

1. Обем: статии от 12 до 25 страници

2. Депозиране на материалите: на хартиен носител и в електронен вид като приложен файл на E-mail: NSArhiv@uni-svishtov.bg

3. Технически изисквания:

- изпълнение Word 2003 (минимум);
- размер на страницата – А4, 29-31 реда и 60-65 знака на ред;
- разстояние между редовете 1,5 lines (At least 22 pt);
- шрифт – Times New Roman 14 pt;
- полета – Top - 2.54 cm; Bottom - 2.54 cm; Left - 3.17 cm; Right - 3.17 cm;
- номерация на страницата – долу вдясно;
- текст под линия – размер 10 pt;
- графики и фигури – Word 2003 или Power Point.

4. Оформление:

- наименование на статията, име на автора, академична длъжност, научна степен – шрифт Times New Roman, 14 pt, с големи букви Bold – центрирано;

- наименование и адрес на местоработата; телефони за контакти и E-mail;

- резюме на български език в обем до 15 реда; ключови думи – от 3 до 5;

- JEL класификация на публикациите с икономически характер (<http://ideas.repec.org/j/index.html>);

- основен текст (изложение);

- таблиците, графиките и фигурите се вграждат софтуерно в текста (да позволяват езикова корекция и превод на английски). Цифрите и текстът вътре в тях се изписват с шрифт Times New Roman 12 pt;

- формулите се създават с Equation Editor.

5. Правила за цитиране: от 01.01.2017 г. в периодичните издания на СА „Д. А. Ценов“ – Свищов за библиографско цитиране на информационни източници ще се използва **APA Style**. Неговите изисквания са поместени тук: <http://www.uni-svishtov.bg/default.asp?page=page&id=71> и тук: <http://www.apastyle.org/>.

Всеки автор носи отговорност за отстояваните идеи, съдържанието и техническото оформление на своя текст.

6. Ръкописите на нехабилитирани преподаватели се придружават от препис на протокол от катедрата, обсъдила и предложила научната разработка за публикуване.

От 1 януари 2017 г. заглавието на списанието на английски език е „Economic Archive“, като заменя транслитерираното наименование “Narodnostopanski archiv”, използвано до края на издателската 2016 г.

Авторите на публикуваните материали на страниците на списание „Народностопански архив“ носят отговорност за тяхната автентичност.

От Редакционния съвет

www.uni-svishtov.bg/NSArhiv